

пентрѣ

МИШТЕ, ШИМЪ ШИ ЛИТЕРАТУРЪ.

№. 30.

Luni, 22. Julie

1846.

П О Е З И А.

VI.

(Джкѣиере.)

Пентрѣ че поедїи н' аѣ астьзи дн
 статѣри инфлїнда че авеа дн антїкїтате?
 Пентрѣ кѣчї атѣнчї поедїи ераѣ аї попѣ-
 лїлор їар пѣ аї кастелор, пе каре пѣтем
 зїче кѣ ле аз креат еї кїар дн моменте
 де їнтѣсїаст пентрѣ о вїртѣте оаре каре
 шї карїї аѣ ажѣнс апої сѣ'ї факѣ кїар пе
 д'ѣншїї — креаторїї лор — сѣ креазѣ
 кѣ еї пѣ сѣнт пентрѣ алт чева декѣт пѣ-
 маї ка сѣ сѣрїзѣ шї сѣ челлеврезе плѣ-
 черїле шї крїтелеле лор, шї кѣ треава лор
 ар фї сѣ сѣ окѣпе пѣмаї кѣ черѣл шї кѣ
 ачеле аффектїї domestїче шї атороасе,
 кѣ ачеле воале саѣ їнфїрмїтѣдї але їнїтеї
 оменїдї; пентрѣ кѣчї с'аѣ лѣсат сѣ кре-
 азѣ кѣ сѣнт пѣмаї зп фел де тѣсїчї, пїк-
 торїї саѣ балетїдї карїї ар мерїта а се
 дїтревїнда пѣмаї спре петречереа касте-
 лор. — О, поедїї, ведї пѣтеа довѣдїї преа
 лесне кѣ поедїїле воастре зп лок дн асте
 касте, дн сѣ дн черкѣрїле лор челе прївате,
 спре але товіла салоанеле, пентрѣ ка сѣ
 спѣвїдїї васте копїїлор шї версѣрї фѣмеї-
 лор; — їар дн адѣпѣрїле лор полїтїче,
 аколо знде сѣ ворѣвїде деспре вої шї де-

пре вїиторѣл фїлор вострї пѣ ведї їнтра
 нїчї одатѣ дака о днтѣмпларе порочїтѣ
 пѣ вѣ ва фї прегѣтїт ачел лок дн кѣ пѣнѣ
 сѣ пѣ се днкарнезе ѣенїл дн вої, саѣ
 дака днтѣмплѣрї deosebїте пѣ вѣ ва фї
 мерїтат ачеаста кѣ де тот алфел де тїт-
 лѣрї. О! поетѣл с'а окѣпат преа пѣлѣт
 кѣ черѣл шї а ажѣнс сѣ'шї пѣарзѣ кѣ
 тотѣл прїпрїетатеа пе пѣтѣлїт! Дарѣ,
 Домїлор. Поетѣл а фост зп mediator ал
 пѣтѣлїтѣлї кѣтре чер пѣмаї пѣнѣ кѣнд
 пѣтѣлїтѣл с'а афлат сѣвт тѣтеле черѣлї
 знде л'апѣс їнтѣсїастѣл poezїeї prїmїtїve,
 — пѣтѣлїтѣл с'а скѣпат акѣт де чер, шї
 поетѣл тревѣїе сѣ се concїdere пѣмаї ка
 зп condїкѣтор ал опѣлїї пе пѣтѣлїт, шї
 пентрѣ ка ачеаста сѣ ажѣнѣгѣ одатѣ сїм-
 дїгѣ де овїше, тревѣїе сѣ се дешенте маї
 днтѣїѣ днтр'їпсѣл. — Dea артелор сѣ
 копїеѣе креадїїле сале, прекѣт дѣ шї па-
 тѣра пе але еї. Ласѣ се фїе organ ал
 веселїлор ѣенерале ла солемнїтѣдї шї
 сѣрѣвѣторї; дар сѣ се гѣндеаскѣ кѣ ел
 есте алт чева маї пѣлѣт декѣт тѣсїкѣл
 шї пїкторѣл; есте креаторѣл лор днїпте.
 Мѣсїкѣл шї дѣндїзїторѣл дн зрмеазѣ де
 апроане, шї архїтекѣл, скѣлторѣл, пїкто-
 рѣл се цїп дѣне д'їпсѣл ла о dїstancїe
 оаре каре — Поетѣл есте ѣенїл шї ар

тістіи сѣят талантѣ. Idea че ва дешента ел, ачеа о съ звоаре песте възл, ачеа о съ дѣвите ші о съ дѣрице ачел флѣкс ші рефлѣкс ал патімілор ші ал доріацелор попѣлілор. Дака артеле дн веніме аѣ фост реліціоасе ші веллікоасе, казѣа а фост фіндкѣ поезіа ера реліціоасѣ ші веллікѣсѣ; дака ачестеа аѣ декѣзѣт ші аѣ девеніт тѣрѣтоаре ші корѣптіве, казѣа есте кѣ поезіа, а декѣзѣт, с'а фѣкѣт, тѣрѣтоаре ші корѣптівѣ. Кѣнд поезіа сѣ ва дѣпѣлда ла демнітатеа еі, кѣнд тѣші ва лѣа іарѣш дн дреапта факла лѣтнімілор ші дн стѣнга вічіѣа слѣвічѣнелор ші ал відіѣлѣ ші ва ворбі дн лімба чеа позітивѣ ші дѣцелеасѣ де азтѣзі, атѣнчі солемнітѣділе ші сѣрѣвѣторіле попѣлілор сѣ вор фаче де кѣтре попѣлі пентрѣ попѣлі, атѣнчі ші артеле фрѣмоасе вор рекѣщіга ші еле демнітатеа лор ка ніце кредічѣші сателіді аі поезіеі. — Прекѣт екопомістѣа втілізеазѣ*) лѣксѣа, аша ші поетѣа тревѣе сѣ втілізеѣе поезіа. Тоатѣ idea че наце імацінаціа, тревѣе сѣ фіе фолосіторѣ: фаврікантѣа казѣт машині спре а о дѣтрѣпа, аі да форме ші квалітѣді пѣлѣкѣте сімѣдѣрілор, а о репрѣдѣче, тѣлтіпліа спре о дѣлеспіре ші спре о дѣтѣвѣнѣтѣдіре оаре каре а віедіі анімале. Поетѣа тревѣе сѣ казѣте — ші ел дн рѣндѣа сѣѣ — міжлоаче а о фаче сімѣдѣт івімеі ші фантазіеі віе ші пропѣдїатѣ; сѣ казѣте ші ел вл спадїз де форме а о репрезента пѣлѣкѣтѣ ші сімѣдѣрілор, ачестор комідї аі інімеі ші аі радїеі. Дака лѣксѣа матеріеі контрївѣдѣе а дѣповіа пе ом ші соціетатеа лѣі, кѣ кѣт маі тѣлѣт лѣк-

сѣа радїеі! Поезіа есте лѣксѣа радїеі ші місіа еі есте сѣ дѣповілеѣе радїа, прекѣт лѣксѣа матеріеі дѣповілеазѣ ма-теріа. —

VII.

Есте време ка поезіа сѣ се окѣпе, сѣ пзіе дн мішкаре тоате ресортѣріле сале ла о префачере дѣтреагѣ, ла о реформѣ тоталѣ де конщїпѣдѣ, — скімѣваре а тѣтѣлор ідеілор че а авѣт пѣнѣз акѣт ші аре астѣзі омѣа деспре лѣте. Сѣ черчетеѣе кѣ де атѣрѣнтѣа ізѣвареле інегалітѣдіі дн соціетате ші сѣ скімѣе тоате формуле ші реформуле соціале, політіче ші реліціоасе, префѣкѣнд ачеа іѣвіре пѣтаі теоретікѣ де лібертате ші егалітате дн лібертате ші егалітате практикѣ ші актѣвалѣ. Сѣ дезволтеѣе, сѣ апалісеѣе ші сѣ попѣларісеѣе щїнѣцеле абстрате дн практикѣ віе. — Ынде стѣ чеа д'ѣптііс інегалітате соціалѣ? — Дн склавіа фѣтмеі. — Еманціпаціа еі дарѣе есте чел дѣтѣіѣ элемент контрївїтор ла віаца чеа позѣ. О еманціпаціе дѣтреагѣ, комплетѣ а фѣтмеіі препаратѣ дѣла наѣдереа еі прїатрѣо кредѣере омепеаскѣ, де ажѣнс а форма вл четѣдѣеал леѣвїтор, жадїкѣтор ші ексекѣтор; — іар пѣ ачеа еманціпаціе міжлѣчїтѣ, некѣмплетѣ, датѣ де крїстіанїсм ші кавалерїсм, ші мапѣдїнѣтѣ кѣ дрепѣтѣа де слѣвічївѣе дѣла ѣеперозїтатеа о-тѣлѣі; — ші ачеаста пѣ се ва пѣтеа маі 'наїнте де регѣлареа кѣсѣторїеі ші де еманціпаціеа, лібертатеа аморѣлѣі прїа пѣсіліреа ла кѣсѣторїе. Німік пѣ ісолеазѣ маі тѣлѣт пе ом дн соціетатеа актѣвалѣ ші пѣ дн фаче маі егоїст дѣкѣт фамїліа рѣѣ регѣлатѣ. — Чел маі

*) Фаче фолосіторѣ.

prețios tesașr че posedъ zmanitatea este inima de фъмее. Дн inima фъмеі оглин-dez къ грації челе маі дълчі, челе маі повіле simțimente ші пѣтими але zmanitъдii. Фъмеіле сѣнт фъръ contestаție de o mie de ori маі simțibile, маі tolerate, маі спиритвале ші маі поетиче декът poi; сволетъл лор posedъ o maі mare пордіе din ачеа рефлекție поетикъ че а кълът песте omenire ла ориѣнеа са, ші грациіле формелор материале але фетееі, мишкърелеі bioaie, кълътътъраі днсѣлвitoare, органъл ші елокѣица еі копѣингъtoare сѣнт къ тълт маі енерѣиче ші маі пвтерниче декът але поастре. Че днпові-ларе п'ар аѣче фъмеа ші дн леѣі ші дн овичеізри, кълнд ар авеа парте дн соѣіе-tate! Чеа маі богать миъ а omenimeі стъ неесплоататъ*). Съ се факъ статъріле лібере ші пропріетате комѣл а поѣлмлор ка зп prodъкт ал тѣтълор метърмлор статълві ші каре prodъкт ва креще пе-днчетат prin активитате, prin organicтъл виѣ ал соѣіетъдii; съ факъ ка пічі о парте а соѣіетъдii съ пѣ стеа дн inactiveтате, съ факъ ка пролетаръл чел некълтиват, чел ліпсїт аствзі де кълътъра спиритвалъ ші де дндестълареа материалъ съ съ арїдиче prin еѣкаѣіа генералъ ла четъдеанъл ак-твал, ла demnitatea de om; съ факъ ка totalitatea ачестор четъдені дн адеѣър лібері съ съ днпъртъшеаскъ де челе маі палте интересри але статълві лор, —

(* De азі маі дн жос се тьеръ дн манскрїпт врео 19 рѣндѣри, ка знеле кѣ каре еѣ пе лънгъ фїлософіа ші кълндїндеме историче пѣ тѣ поѣіе днпѣка.

Nota ашезторѣлві де слоѣе.

de legislație, жѣдїкѣторіе ші администра-ție фъръ сѣі поатъ депърта алт чеѣа декът minoritatea вѣрстеі сѣл информїтѣдї петъгъдїте. Съ факъ ка кълътъра пѣтѣл-тълві, industria ші индїндеме съ фїе ко-тълне, днтїнсе ші десволтате пе кълътъ-раѣіеі фъръ преeminенѣ ші фъръ мїстї-чїзм; ші днсѣлршїт съ факъ ворѣіреа ші скрїсъл — каре сѣнт експресїа кѣрїтѣ-рїі, — експресїа отълві пѣскѣт а фї лібер — съ своаре фъръ ставїлі, ші tot de o-датъ съ пѣ зїте а прегъті фїе че поѣл ла idea фърѣіеі генерале, ла idea de кос-тополїтїзм, ла злїтїмъл ферїче ал лѣкѣ-торїлор глоѣллі. Ачесте prinдїпѣри сѣнт мїсіа poezїeї moderne, кѣчі пе ачесте prinдїпѣри се ва кълді edїfїчїмъл соѣіетъдii чеї поѣ. —

Дар poezia пѣ ва маі фї атѣпчі, — vor зїче чеї че с'аѣ овичїлїт съ вазъ фї-гърнд дн poezie монстрѣри де дндерї, херовїмі ші серафїмі акоперїдї де окї ші трашї днтре арїпї; — днсѣ poezia каре атїнде, poezia чеа адеѣърать пѣ есте ачеа дн каре мїшзеск спирїтеле некзрате п'аса лѣме. Poezia чеа адеѣърать есте ачеїа каре ворѣеде inimeї іар пѣ фантасїеї. Natъра ва фї tot de аѣна ачееашї, ші феноменелеї ачелеашї: — ачеїашї метеорї, ачелеашї кѣмпїї флорате, аче-лаш чер стелат, ачеашї лѣпъ, ачелаш соаре, ачеїашї мѣодї ші пе тѣри аче-леашї валѣри. — Трекѣтъл ші вїиторѣл vor авеа tot de аѣна картеа лор дескїсѣ poezїeї. — Фъмеіле vor фї tot аствел де фрѣмоасе, вѣтрѣпїї алві ші венеравїлі, прѣчїї бълаї ші дрѣгълашї, ші аморѣл патрїеї ва фї пропѣдгат ші сїмдїт, кѣчі отъл ва пѣтеа зїче дн копѣїндѣ кѣ ар-

патріе. Поезія ар авеа атъчї о счелъ експъсъ фъръ контрол соціетъдїї, шї жн формъ дн фїе каре сат... —

Individuale inimiei ominești 'ші ар лза къ тотъл о амтъ дїректїе шї армонїїле фїрещї 'ші ар рефлекта армонїїле морале дн імацінація отълї не о патъръ маї пъръ, маї повїлъ шї маї раціоналъ. Фьціле імацінаціеї отълї чївілізат ал соціетъдїї п'ар вага не ачеле вапоаре але ігноранціеї отълї інкълт, дар п'ар пѣтеа пїерде нїмїк дїн поезїа лор. Рвінеле ар пїерде фантастеле днпрозїтоаре че планъ песте еле, дар с'ар поетїза прїн съвенїрї шї прїа ачеа вагаре медїтатївъ а отълї шї лїверъ де съперстїдїї; фортъїїле рѣцілор шї а фертечїлор отълї варбар с'ар десфїїнда, шї пресїмдїреа, сперарен шї сїмпатїа п'ар авеа атътеа фьпесте режълтате; конщїїнда зманъ п'ар авеа атътеа скъпърї днпїнтеа трївълалъї еї, шї крїмеле ар фї пѣмаї режълтатърї а ле зпелї інфїрмїтъдїї морале. —

C. Bolliak

Sulczer DESPRE ROMÂNŢI.

Къдї стрейнї аѣ скрїс, шї скрїѣ деспре ромънї, атътеа шї дїферїте опїнїї рѣспълдеск деспре иї; де ачеаста съ пѣ не мїрълъ, къчї скрїїторї ачещїа, пѣдїн днтъресъндъсе пентрѣ вїнеле ромънїлор, дїн днтълъпларе пѣмаї, саж поате пентрѣ ал лор пропрїѣ интерес, шї дїн адїнс, днсъ легадї де прежъдекърї, днтрепрїнсеръ де аї пѣтѣ къпоаще. Фїечїне къпоаще а фї къ пепѣтїндъ ка къ ачестеа гѣтїрї, съ се стрѣвать вїада інтрїасекъ а зпїї попор атът де лъдїт, кът сълт ромънїї, ка сеї шї

карактерїса. Днсъ не кънд де ачестеа рѣтъчїрї а стрейнїлор скрїторї пѣ не маї шїрълъ, къ тълт маї греа дѣрере сїмдїт, къ пої дншїне воїнд а не къпоаще трека-тъл, пѣ зїк чел стрѣвекїѣ, не кънд пѣрта-реа артелор, пѣ да тїмѣї ла апѣкарен кондеїлъї, чї трекатъл а зпїї саж доаѣ веакърї, сънтет стрѣмторїдї а дескїде па-цінеле стрейнїлор.

Sulczer прїн вїблїографїа са деспре ромънї, съв тїтлъ „Geschichte des transalpinischen Daciens“ ла анії 1781 тїпърїтъл, се vede а фї авѣт скопъл де а фаче ромънїмеа къпоскътъ пѣвлїкълъї церман, зп скоп, че репрївїнд ла днтълъплърїле веакълъї де атъччеа, п'ар пѣтѣ фї лзат дн пѣме де рѣѣ, кънд дателе дъпъ каре се невоїеде а карактерїса пре ромънї, 'ле ар фї черчетат, къ окї маї лїмпезї, 'ле ар фї дескрїс къ кондеїѣ не днпрегнат де ідеї пре-кончепте шї стрѣмве, чеї дес-предже къ тотъл лъзда, къ кареа днтрѣ къпоащереа ромънїлор ла пацпа 56, том. 2 дїн днтъїа парте, дн еспресїї преа днлгъфате се съмедеще, знде зїче „къ нїчї кънд ар фї пѣтѣт вер кърѣї, каре атъта петречере днтре ромънї се фї авѣт, шї карактеръл лор днтрѣ ачеа днтїндере, шї сѣргъїре сеї фї шѣдїат, ка ел, (Сълдѣр) сеї вїнъ дн мїнте: къткъ ромънїї ар фї де съпде адеверат романї, деакъ пѣ іар авзї ворвїнд жѣмътате латїнеще“ ш. а. Кътъ контраїчере! рїдїкола лъї пѣрере деспре оріцінеа ромънїлор фъкъндъї аместек дїн романо-славї дн історїа ферїчїтълъї Петрѣ Маїор дестъл о ретъстратъл. Ел се дѣ де цеограф, вїограф, шї історїограф а днтредеї ромънїмї, днсъ оаре мерїтъл тѣкар пентрѣ зпа дїн-

тръ ачестеа специале теме а се пѣми авк-
тор, саѣ маї віне повестіторіѣ де челе
авзїте, саѣ шї възвѣте дар пѣ аѣделесе,
дїн віада ромѣнїлор? Нѣ щїѣ, че се пѣ-
теск пѣзвїреа зпора скріїторї де о пѣнѣрѣ
кѣ Сѣлдер, карїї дѣтрѣ ачеа, дѣ че пѣмаї
кїар конаціоналії скріїторї, потѣ фї жѣде-
кѣторї компетендї, шї карїї дела ачещїа
ар тревїї се дѣведе, се даѣ де дѣвѣдѣ-
торї ла тоатѣ лѣтеа.

Сѣлдер ка кѣпїтан аудїтор дѣ арматѣ
австрианѣ, кѣнд ачастѣ кѣпрїнсесе Валахїа
мїкѣ, трекѣнд шї петрекѣнд не пѣтѣнтѣл
Ромѣніеї, авѣ прїлеж ашї фаче кѣпоцїондѣ
кѣ челе маї алесе фамїлії боерендї, шї ка
зпѣл кареле ворвеа лїмба ромѣнѣ, фѣ
дѣвїат кѣм се лавдѣ шї кїемат де прїн-
цѣл Домнїторїѣ Іпсїлантї, ка се фїе про-
фесор де фїлософіе дѣ Бѣкѣрещїї, аша пе-
трекѣ маї тѣлдї ані дѣ Ромѣніе, пѣнѣ че
прїн іптрїціле фанарїодїлор, дѣтрѣ каре,
зїче кѣ пѣ вої а се дѣвелзї, фѣ стрѣмто-
рїтѣ а пѣрѣсі пѣтѣнтѣл ромѣнѣск; кѣпрїн-
зпѣндѣсе дѣпѣ ачеа кѣ дескрїереа ачелзї
прїнцїпат, се фѣдѣреде, кѣ тот чѣ скріе
деспре траївл соціал дѣтре ромѣнї де
рангѣл дѣпат шї де жос, деспре адмїні-
страреа полїтїчеї, десп. е іптрїціле фа-
нарїодїлор, фаче дїн кѣдет, ка се делїнеезе
о ікоанѣ адеврѣатѣ а дѣтредеї ромѣнїмї
пентрѣ попорѣл цертан, — о ікоанѣ че
ведедде челе маї трїсте трѣсѣрї пентрѣ
орї каре ромѣн сїмдїторїѣ, дѣсѣ де е пї-
терїтѣ, саѣ пѣ, жѣдече ачеї карїї ле кѣ-
поск маї де апроане. Аї фаче коментарїѣ
ла тоате кѣте скріе дѣ волѣтелѣ салѣ
деспре ромѣнї пѣ ачі локѣл; еар авспра
стрѣмвеї лѣ пѣрерї, кѣ ромѣнї дїн славі
romanicadї, дѣпѣ секѣлѣ ал 11леа маї

дѣтѣл с'ар фї стрекѣратѣ дїн провінцїле
де песте дѣнѣре, не пѣтѣнтѣл дѣ каре
лѣкѣск дїн коаче де Дѣнѣре, де тѣлт аѣ
протестат історїа, дѣкѣт плѣфе пѣмаї
фѣрѣ нїче зп фѣрїт ар трїера тодї, карї
с'ар маї окѣпа кѣ ачеа пѣрере.

Трактавл деспре релїціа, шї лїмба
ромѣнїлор дѣтрѣн том дѣтрег дїн маї
тѣлте паціне, е цѣсѣт дїн челе маї гроасе
авсѣрдїтѣдї; — адека ромѣнї дѣпѣ алзї
пѣрере, ка зп аместек дїн славі roman-
icadї, саѣ прекѣм ла паціна 279, том. 2
дїн I. парте дѣ пѣмеще дїн Тракімїсіенї,
прекѣм дакїенї, аша шї карї се зїк кѣдо-
влашї, де шї де пѣла дѣчепѣтѣл крещї-
нїстѣлзї, не кѣнд деосевїреа дѣтре весе-
река рѣсѣрїтеанѣ шї апѣсеанѣ, ера не кѣ-
поскѣтѣ, кѣпоцдеаѣ релїціа крещїнѣ, дѣсе
дѣпѣ ачеа де готї, зопї, славі, аварї шї
вѣлгарї глоате пѣгѣне сѣжѣгадї, фѣсерѣ
стрѣмторїдї а пѣрѣсі кѣ тотѣл тѣртѣрїсі-
реа крещїнеї крещїне дѣврѣдѣшїнд датї-
неле пѣгѣнїлор домнїторї, шї пѣмаї кѣ
вѣлгарїї де дѣпрезпѣ не ла апѣл 861 прїа
апостолѣл грѣчо-вѣлгар Кїрїл ла репрїмі-
реа релїціеї крещїне ар фї фост адѣшї, че
ачеа дѣпрежѣраре доведедде, кѣ рѣгѣчѣ-
неа Домпѣлзї кѣ зїчере словѣанѣ о пѣ-
теск, оченаш, ш. а. де ачестеа авсѣрдї-
тѣдї а четї 'дї тревѣе рѣвдаре; не Самоїл
Клїан, шї Георгїе Шїнкаї пѣ пѣмаї кѣ іаѣ
кѣпоскѣт дѣ персоанѣ, дар шї кѣ мапѣ-
скрїселе лор зїче|а се фї фолосїт, дар се
ведѣ кѣм? Десвѣлїреа історїеї кѣт ачелеї
чївіле, атѣт шї ачелеї весеречендї, ла кѣт
аѣ ажѣнс шї пѣл акѣм, не лѣпѣгѣ че не
фаче а не дѣгрѣдоша, четїнд зпеле ка
ачестеа, не рефлектеазѣ а пѣ не дѣкреде-
маї тѣлт ла скріїторї стрїенї дѣ челе че

соарелѣи, съ се пѣтеаскъ дѣминека, адека зѣа Домнѣлѣи, кѣчи латинеше „dominica dies“ атъта лпсѣмнеазъ, кѣт зѣа Домнѣлѣи, саѣ зѣа Домнеаскъ; аша шѣ зѣчереа кѣминекактѣрѣ, кѣминекаре, е кѣрат латинѣ, лп дѣалектѣл ромѣнск, пѣмаѣ кѣар лптр ачест осѣбит лпделес е пѣстратѣ, ачеа лпсѣмнеазъ че шѣ лппѣртѣшѣре. Дѣн форма ачестор зѣчереѣ, дѣминека, шѣ кѣ минекактѣрѣ, кѣар се vede кѣ ромѣнѣи пре чеѣ дѣнтѣис апостолѣи лптрѣ прѣмѣреа лпвѣдѣтѣрѣлор евангелѣеѣ ѣаѣ авѣт де зп сѣнце шѣ де о лѣмѣв кѣ ѣ, пѣлѣ пѣаѣ ешѣт дѣн Italia, саѣ чел пѣдѣн пѣлѣ пѣ фѣ сѣжѣгатѣ Dakia де вѣрварѣи, кѣчи дѣпѣ ачеа зѣчереѣ ачестеа, ка зпеле че се вѣд, кѣ пекѣнд лѣмѣа ромѣнеаскъ фѣчеа тот зп дѣалект кѣ чеа латинѣ, ераѣ лптревѣнѣцѣте шѣ лпделесе лп граѣл ромѣнлор, еарѣ дѣпѣ девѣнѣреа лор сѣпт дѣмнѣреа вѣрварѣлор кѣ тѣлѣ аѣте зѣчереѣ аѣтѣче, прежѣт дѣстѣнс, лп лок де логорѣт, шѣ лпвѣс, лп лок де лпвѣат, дѣн граѣл лппѣлар перѣте, пѣмаѣ кѣар лп чел весеречек пѣстрате, пѣ пѣтеа се ле прѣмеаскъ, пѣтрѣ кѣ пѣ ле ар фѣ лпделес, кѣ атъта маѣ пѣдѣн дѣла аѣцѣ апостолѣи стрѣнѣи аѣ пѣтѣт се ле лпведе дѣла грѣчѣи, саѣ словѣнѣи, де кѣмѣа прѣн ачѣнѣа сар фѣ крѣнѣпат ромѣнѣи, прежѣт ѣсторѣографѣи стрѣнѣи вреѣ се амѣдеаскъ лѣмѣа.

Ачеа кѣ лп лѣмѣа весеречаскъ сѣпт тѣлѣ зѣчереѣ грѣчѣнѣи шѣ словѣнѣнѣи пѣ лпфрѣнѣе пѣмѣка доведѣреа, кѣ ромѣнѣи аѣ адѣс кѣ ѣ кѣноащереа крѣдѣнѣеѣ крѣнѣне дѣн Italia. Вѣрѣреа зѣчереѣлор стрѣнѣе лп лѣмѣа весеречаскъ, саѣ лптѣмплат дѣпѣ вѣртѣоаре лппрежѣртѣрѣи, шѣ тѣмпвѣрѣи. Е шѣтѣт кѣ сѣпт перѣодѣл гоанелор

ка се пѣ се сѣнѣлѣ догмеле евангелѣеѣ прѣлежѣлѣи де а фѣ дефѣимате дѣ кѣтрѣ пѣгѣнѣи, фѣ лптрѣвѣсѣ де лпделенѣнѣи крѣнѣнѣлор дѣсчѣпѣлѣна аша зѣсе арканѣ, саѣ нѣнѣреа лп сѣкрѣт а мѣстерѣлор крѣдѣнѣеѣ крѣнѣне, адека пѣмаѣ дѣпѣ че дѣдѣс сѣмпе кѣ вор фѣ статорнѣчѣи лп тѣртѣрѣсѣреа крѣдѣнѣеѣ крѣнѣне, лѣ се фѣче кѣносѣкте мѣстерѣлѣ крѣдѣнѣеѣ прѣмѣндѣсе ла кѣминекактѣрѣ кѣ ачеа лпдатѣрѣре, кѣ пѣ вор дѣскодерѣ тѣнеле крѣдѣнѣеѣ дефѣимѣторѣлор, дѣспре ачѣста е довадѣ, кѣлтареа обѣчѣнѣтѣ ла лппѣртѣреа кѣминекактѣрѣеѣ „Чѣнѣе тале ш. а.“ лп кареа се зѣче „кѣ пѣ воѣс сѣнѣе вѣрѣштѣмѣлор тѣи тѣна та.“ Нѣнѣреа ачѣнѣнѣи дѣсчѣпѣлѣи саѣ лптѣнсѣ пѣлѣ кѣтрѣ аѣнѣ 500, кѣнд крѣнѣнѣнѣтѣтеа се лптрѣсѣ шѣ лѣнѣи прѣсте тот пѣтѣнѣтѣл. Кѣтрѣ ачестеа, шѣ ачеа лппрежѣртѣре е дѣ а о лѣа лп прѣвѣнѣцѣ, кѣ сѣпт перѣодѣл гоанелор, пѣчѣи шѣкоале регѣлате, пѣчѣи весеречѣи обѣнѣнѣнѣи, зпде дѣпѣ сѣстемѣ съ се фѣ пѣтѣт прѣпѣне лпкѣѣтѣрѣлѣ крѣдѣнѣеѣ, пѣ ера, пѣнтрѣ ачеа лпвѣдѣареа догмелор крѣдѣнѣеѣ ера рѣстрѣносѣ лп адѣнѣрѣ прѣвѣте пѣла каселе крѣнѣнѣлор, шѣ се прѣдѣмаѣ тѣлѣт дѣн граѣл, де кѣт дѣн кѣртѣи. Пѣ лѣнѣгѣ зп метод аѣтѣт де стрѣнтѣорѣт пѣ е тѣрѣре кѣ лп лѣмѣа весеречѣеѣ тѣлѣт зѣчереѣ ла лпчѣнѣтѣ кѣрате ромѣне се скѣмварѣ кѣ стрѣне, саѣ дѣспре зпеле лпкѣѣтѣртѣрѣи пѣскѣндѣсе дѣснѣте поаѣ, пѣнтрѣ дѣ а дѣртѣрѣ прѣлежѣл ла ачестеа дѣснѣте, се лптрѣвѣнѣдѣарѣ зпеле зѣчереѣ дѣн лѣмѣа елѣнѣ лѣате, прежѣт омовѣсѣон шѣ ѣдостѣсѣе, каре не пѣтѣндѣсѣ лп лѣмѣа верѣнѣкѣлѣтѣтѣ традѣне лптрѣачѣлаш лпделес, се прѣмѣрѣ лп лѣмѣа орѣдѣналѣ; аша п. е. а тѣрѣа фадѣт дѣмнезѣаскъ се зѣче дѣхѣл, зѣчере словѣанѣ,

се din de интереса istoriei naționale, și dinșine а черчета dăпъ izvoarele istorice.

Трекънд дателе историче, че доведеск къ крeдiнда крещинъ днтре ромъни пз днтралт лок, декът днтре марцимле Италие де пе тимпъла апостоллор рѣдъчинъндъсе, къ ii де днтрепъ се трансплътъ пе пѣтмънтъла Дакіеі, unde дн декърсъл а доаъ секълърі, днтр'атъта се лѣдї кът дн зілеле днтр'атълвї Константин челвї маре пе пѣтмънтъла Дакіеі трияне, кареа де пе атъчеа днкълекатъ де готї шї свїтї пѣтмъндъсѣ Готїа шї Скїтїа, къ каре пѣте пѣпъ тързіѣ дѣпъ ал 10леа сенъла о пѣтеск исторїографїі, маї тѣлте весеречї, шї сказпе епїскопнщї ашезате се четескъ ла скрїиторї контїмпъранї Сократъ, Фїлострогїѣ, Кїрїл Іеросолїм, Епїфанїѣ, С. Іоан Хрїсостомъ, С. Азгъстїн ш. а. прекът шї ачеле date че доведеск къ ромънїі днтр'ѣдъшънд крeдiнда крещинъ нїче кънд п'аѣ пѣрѣсїто, ачестеа докълменте пѣстръндъле пентрѣ алт лок, пѣ атъта спре днтр'ѣдъчереа контрзїчерїлор лвї Салдер, кът а атраѣе лъареа амїнте а вѣрваділор лїтерадї спре колъбаререа исторїї весеречнщї, а къреї тревъндъ преасїмдїтъ есте, адаог ачї влеле трѣсѣрї дїнтр'ѣн манъскрїптѣ.

Дн граївлъ весереческ сънт тѣлте зїчерї, че din sine аратъ, къ ачелеа ромънїі днкъ днаїнте де дескълекареа лор din Italia, ле аѣ авѣт, шї днтр'евъндат, спре чеа маї аподїктїкъ довадъ, къ стръквнїі пострї, пекънд аѣ ешїт din Italia аѣ адъс къ sine кѣпоадъчереа крeдiндеї крещїне, къчї ачелеа зїчерї нїче кънд дѣпъ ачелеа леаѣ маї пѣтѣт кѣпрїнде, саѣ днведа. Дїнтр' ачестеа зїчерї маї де днсътпнат сънт ачелеа, че аша зїкънд се din de есен-

ція религіеї крещїне. Лас къ пѣтїреа Дѣтнезеѣ дела вѣзїреа крeдiндеї евангелїче, кареа копчентъл фїїндеї Дѣтнезеѣдї маї лѣтїнат, шї префѣкѣт пїл дескоперї, се дeдѣче, кънд пѣпъ ачї ла тоате ачелеа фїїнде, че шї ле днтїпѣеа оаменїі а аве пѣтере зейаскъ, зей ле зїчеа, се кѣпоадъе ачаста дн граївлъ ромънїлор пѣпъ астъзї пѣстратъ деосебїре днтре пѣтїреа зей шї Дѣтнезеѣ, кънд ла зїчереа зей, пѣ днсъшеск ачеа днсътпнѣтате, ачеа чїнстїтоаре соїалъ, кътъ ла кетареа пѣтмелвї Дѣтнезеѣ; аша вѣрнд ромънъл се жѣре tot de зна адаогъ „пре зей ал лвї Дѣтнезеѣ.“

Дн рѣгъчѣнеа Домпълвї, кареа се зїчe „татъла пострѣ,“ де шї зна доаъ зїчерї се вѣд а фї стрейне, вѣрѣте тързіѣ дѣпъ ешїреа ромънїлор din Italia, din лїтѣва словеапъ, челе лалте свїт кѣрат латїне прекът татъла, шї пѣїнеа, че доведеск, къ рѣгъчѣнеа Домпълвї, днтре днведѣтѣрїле крeдiндеї крещїне, днкъ де пе ачелеа тимпърї аѣ фост кѣпоскѣтъ, кънд къ тѣлт маї кѣратъ ера лїтѣва ромънеаскъ, декът акъта, адека де пе тимпъла днаїнте де че аѣ ешїт din Italia. Татъла е кѣвѣнт аша зїкънд пропрїѣ дн днделескъл, днкаре се днтр'евъндѣазъ къгрѣ Дѣтнезеѣ, ачаста зїчере е кѣпоскѣтъ шї днтр'евъндѣатъ ла тоате попоареле romane, кънд зїчереа пѣрїнге се іе днтр'ѣн днделес маї ларг къ тѣлт, пентрѣ ачеа къ тѣлт маї вїне е зїс татъла пострѣ, декът пѣрїнтеле пострѣ. Дѣтїнека е зїчере латївъ, шї се дeдѣче де пе тимпъла апостоллор, карїі аѣ днведат ка днтрѣ адъчереа амїнте де днвїереа Домпълвї Хс. din мордї, че саѣ днтъшплат, дн зїоа днтъїѣ дѣпъ сътѣвѣтъ, шї ла пѣгълї се зїчеа зїоа

не къ доар лимба ромънеаскъ п'ар оі авѣт
зічере пентрѣ ачеа, чі пентрѣ къ, дѣпъ
че саѣ днтінс ересѣл аrienілор, дѣндѣсе
прілеж ла фелікріте діспѣтѣрі деспре оі-
реа ші дпсѣшіріме фецелор дѣмнезееші,
се статорнічі ші се прімі де овше асѣ-
пра аrienілор форма де рѣгъчѣне „тѣрре
татълѣ“ ш. а., кареа дѣпъ тоате рѣгъчѣ-
ніле се адаогъ; рѣгъчѣнеа ачаста днтрѣдѣ-
кѣндѣсе дѣпъ тімпѣл, кѣнд ромъніі трѣ-
іеѣ кѣт аместекаці къ словені, кѣт ка сѣ-
пѣші словенілор авѣнд днтпрѣмѣтатъ зі-
череа дѣх дела ачешіа, се днтрѣвѣіцарѣ
къ еа. Не оіінд аша дар прілеж пела
днчепереа вѣзіреі кредіңцеі кредіңне де а
пѣтѣ днвѣда дн сістемъ тот кѣпрінесѣл
реліціеі кредіңне, пекѣнд лимба ромънеаскъ
ера дн днтреага са кѣрѣдѣніе, оіреше
къ веле зічері кѣрат ромънеші, се стре тѣ-
тарѣ къ стрейне, еарѣ алтеле дѣпъ трѣвѣіца
днтпрѣжѣрѣілор формѣндѣсе поаѣ, ле а-
доптарѣ дела словені. —

Кѣткъ лимба весеречаскъ, дн антп-
доаѣ Дакііле, трѣіанѣ ші авреліанѣ, дела
днчепѣтѣл кредіңпѣтѣці, пѣлѣ дѣпъ стп-
цереа днтпѣрѣдіі апѣсене, пѣлѣ фостѣ алта
дѣкѣт чеа латпнѣ, саѣ романѣ доведѣше
днса історіе, кѣчї мѣкѣіторі ачестора, ка
пѣскѣці романі, алтѣ лимбѣ афарѣ де ачеа
п'аѣ ворѣіт; пе атѣачї піче о лимбѣ пѣ
се четѣше а оі фост канопісатѣ весере-
часкъ, чї дн воіа оіе кѣрѣі попор ера,
ка ла рѣгъчѣні, ла цпнереа літѣргіеі, саѣ
ші ла адѣпѣрї весерічеші, къ лимба са сѣ
се днтрѣвѣіңдезе; маі днтѣіѣ дн весе-
река апѣсеанѣ, кѣтрѣ анѣл 800, прпн Карол
чел маре се днтѣрї ка лимба весеречаскъ

се оіе чеа латпнѣ; дн весеречіле рѣсѣрї-
тене, де ші пѣ се ашезѣ асемінеа каноп,
веле попоарѣ пе децѣнтате дпн прѣжѣ-
дег стрікѣторіѣ днѣрѣдошарѣ лимба гре-
чѣаскъ дн цпнереа літѣргіеі, пѣрѣсіндѣсе къ
тотѣл де асѣ маі днтрїжі пентрѣ прѣфаче-
реа лимбѣі сале. Чпне ва лѣа дн прівіңдѣ
гроаса пѣціңдѣтѣ, дн кареа кѣзѣрѣ попоа-
реле романе, дѣпъ сѣртмареа днтпѣрѣдіеі
апѣсене, ші къ ачеле попоаре ші ромъні,
пѣі поате оі къ тіраре, къ де о парте лимба
грѣчаскъ, де алта чеа словѣанѣ, пе днче-
тѣл днтпінсѣ афарѣ къ тотѣл дпн весеречіле
ромънілор, пре моцѣенітоареа лор лимбѣ.
Обсервацііле деспре лимба ромънілор дн
паралел къ а лѣі Селдер днтр'алт артікол. —

А — п.

ЛА О ФЛОАРЕ.

Кѣнд прітѣвара тоате 'пвиеазѣ
Кѣнд къ патѣра тоате зімѣеск,
Кѣнд се продѣче — кѣнд се крѣеазѣ.
Кѣнд тоате'с жѣне ші днфлореск;

Кѣт флорічїкъ де ещї дѣіоасе
Ші сінѣрїкъ 'наї днверзіт,
Аѣ роа попѣціі чеа рекѣроасѣ,
Орї раза зілеі теаѣ вестезїт?

„— Ох! пѣ'с ачесте че тѣ 'пвѣнінѣ,
Дпн днтпротівѣ дорѣл тѣ алпн,
Роа ші раза тѣ днсѣпннѣ.
— А теле рѣне де аїзрѣтї впн.“

„Крїведѣл соро тѣ вестезѣше,
Ш' зп вїѣрме пѣгрѣ — пѣгрѣ — кѣтнлїт
Ла рѣдѣчпнѣ тѣ отрѣвѣше
Мѣ днтпїлеазѣ, м'аѣ овїлїт!“

Іашї, 8. Ізліе 1846.

†.